

FUQAROLARNING O'ZINI O'ZI BOSHQARISH ORGANLARI

Iroda Yoqubova G'aybullo qizi

Xamidova Sevara Dilshod qizi

Sam.DU Kattaqo'rg'on filiali

Ijtimoiy ish ta'lim yo'nalishi

Ilmiy rahbar: Ibragimov Jahongir Toshniyozovich

Anatatsiya: Ushbu maqola Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari haqida. Maskur maqolada Fuqarolar ozini o'zi boshqarish organlari faoliyati, vazifalari, funksialari, majburiyatlari haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari, jamiyat, davlat, fuqaro, majburiyat, qonun, qaror, farmon, vazifa, tarbiya, mahalla, yittlik, rais, hokim yordamchisi, xotin-qizlarim faoli, soliq inspektori, tizimi, ta'lim, madaniyat, ijtimoiy himoya, adolat.

Kirish: Fuqarolar o'zini o'zi boshqarish organlari. davlat boshqaruv tizimi. Aholi bilan bevosita ishlash. Fuqarolarning huquq va manfaatlarini himoya qilish. mahalla Kengashi. O'zbekistonda Respublikasi Konstitutsiyasi. Hududiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlash: Mahalliy iqtisodiy rivojlanishni ta'minlash, infratuzilma ob'ektlarini qurish va ularni saqlash. Fuqarolarni huquqiy va ijtimoiy himoya qilish: Fuqarolarning huquqlarini himoya qilish, jamoat tartibini saqlash, yer masalalarida adolatli yechimlarni izlash. O'zbekiston Respublikasi qonunchiligiga muvofiq tartibni saqlash:

Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari – bu mahalliy o'zini o'zi boshqarish tizimining asosiy tarkibiy qismi bo'lib, ular davlatning markazlashmagan boshqaruv tizimi sifatida faoliyat yuritadi. Ular o'z hududidagi fuqarolarning manfaatlarini himoya qilish, ular bilan bevosita aloqada bo'lish, hamda mahalliy muammolarni hal etishga qaratilgan faoliyatni amalga oshiradi.

Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlarining asosiy vazifalari:

1. Mahalliy aholini boshqarish: Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari o'z hududidagi aholi bilan bevosita ishlaydi va ularning manfaatlarini ifodalaydi.

2. Ijtimoiy xizmatlarni ta'minlash: Mahalliy darajada tibbiyot, ta'lim, madaniyat, ijtimoiy himoya kabi xizmatlar sifatini yaxshilash uchun choralar ko'radi.

3. Hududiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlash: Mahalliy iqtisodiy rivojlanishni ta'minlash, infratuzilma ob'ektlarini qurish va ularni saqlash.

4. Fuqarolarni huquqiy va ijtimoiy himoya qilish: Fuqarolarning huquqlarini himoya qilish, jamoat

tartibini saqlash, yer masalalarida adolatli yechimlarni izlash.

5. O'zbekiston Respublikasi qonunchiligiga muvofiq tartibni saqlash: Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari davlat va mahalliy boshqaruv tizimlariga ko'maklashadi va ular o'rtasidagi aloqalarni ta'minlaydi.

Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari turlari:

1. Mahalla: Mahalla - bu fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish tizimining eng kichik bo'g'inidir. Mahalla kengashi, boshqaruv organi sifatida mahallada yashovchi fuqarolarni tashkil etadi va ularning ijtimoiy, madaniy va iqtisodiy ehtiyojlarini qondiradi.

Mahalla raisi: Mahalla raisi mahallaning asosiy rahbari hisoblanadi va u fuqarolarning muammolarini hal etish, tashkiliy ishlarni boshqarish va fuqarolarni davlat bilan bog'lashda faol ishtirok etadi.

2. Qishloq va shahar kengashlari: Mahalladan keyin, qishloq va shahar kengashlari mavjud. Bu organlar mahalliy aholi tomonidan saylanadi va ular hududning umumiy rivojlanishini rejalashtiradi, ijtimoiy va iqtisodiy masalalarni hal qiladi.

3. Shahar va tuman hokimiyatlari: Shahar va tuman hokimiyatlari fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish tizimining yuqori bo'g'inlaridir. Ular keng qamrovli ijtimoiy va iqtisodiy siyosatni amalga oshiradi, davlat organlari bilan bevosita aloqada bo'lishadi.

Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari asosida ishlash tartibi:

Saylovlar: Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari demokratik saylov asosida shakllanadi. Bu saylovlarda faqat mahallada yashovchi fuqarolar ishtirok etishi mumkin.

Yig'ilishlar va maslahatlar: Mahallalarda, qishloq va shahar kengashlarida va hokimiyatlarda muntazam yig'ilishlar, maslahatlarga asoslangan qarorlar qabul qilinadi. Bu yig'ilishlarda fuqarolarning fikri, takliflari va muammolari hisobga olinadi.

Moliyaviy ta'minot: Mahalliy byudjetlar asosida fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari o'z faoliyatini amalga oshiradi. Bu byudjetlar mahalliy darajadagi infratuzilma, ta'lim, tibbiyot va boshqa xizmatlar uchun mo'ljallangan.

Mahalliy o'zini o'zi boshqarish — hokimiyatning bir turi; fuqarolarning joylarda davlat va jamiyat ishlarida ishtirokini ta'minlash, davlatning ayrim funksiyalarini amalga oshirish vositasi. Ko'pchilik mamlakatlarda mahalliy miqyosda davlat hokimiyati organlari tashkil etilmay, u yerda faqat Mahalliy o'zini o'zi boshqarish organlari tuziladi. Mas, Rossiyada aholi hokimiyatning vakolatli organlari (munitsipial yig'ilishlar, kengashlar, qo'mitalar va shahri k.), fuqarolarning tegishli boshqaruv organlari (mahalliy ma'muriyat), yig'inlari va boshqalar Mahalliy o'zini o'zi boshqarishni amalga oshiradi. Mahalliy o'zini o'zi boshqarish organlari, odatda, davlat hokimiyati organlari tizimiga kirmaydi. Mahalliy o'zini o'zi boshqarish organlarining tuzilishini aholi o'zi mustaqil belgilaydi. Mahalliy o'zini o'zi boshqarish organlariga

qonun asosida ayrim davlat va-kolatlari berilishi mumkin, bu vakolatlar davlat nazorati ostida amalga oshiriladi. O'zbekistonda joylarda mahalliy davlat hokimiyati organlari ham, Mahalliy o'zini o'zi boshqarish organlari ham mavjud. Shaharcha, qishloq va ovullarda, shuningdek, ular tarkibidagi mahallalarsa fuqarolarning yig'inlari o'zini o'zi boshqarish organlari hisoblanadi (qarang Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari)

Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlarining huquqiy asoslari:

O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi va Mahalliy davlat hokimiyati to'g'risidagi qonuni fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlarining faoliyatini tartibga soladi. Ushbu qonunlar va boshqa huquqiy normativ-huquqiy hujjatlar mahalliy boshqaruv tizimining faoliyatini, fuqarolar bilan ishlash tartibini belgilaydi.

Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari mahalliy darajadagi ijtimoiy va iqtisodiy

muammolarni hal qilishda muhim rol o'ynaydi. Ular fuqarolarga o'z hayotini boshqarishda ishtirok etish imkoniyatini yaratadi va markaziy hokimiyat bilan o'zaro aloqalarni ta'minlaydi.

F.o.o.b.o.ning faoliyatini muvofiqlashtirish maqsadida respublika oqsoqollar Kengashi, shuningdek, fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish ishlari bo'yicha viloyat, tuman, shahar muvofiqlashtirish kengashlari tuzilishi mumkin. F.o.o.b.o. faoliyatining moliyaviy asosi o'z mablag'laridan, xalq deputatlari tuman va shahar Kengashlari tomonidan belgilangan tartibda ajratiladigan byudjet mablag'laridan, yuridik va jismoniy shaxslarning ixtiyoriy xayir-ehsonlaridan, shuningdek, qonun hujjatlarida ko'zda tutilgan mablag'lar orqali ta'minlanishi mumkin.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING QONUNI

FUQAROLARNING O'ZINI O'ZI BOSHQARISH ORGANLARI TO'G'RISIDA

(yangi tahriri)

Mazkur Qonun O'zbekiston Respublikasining "Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonuniga o'zgartish va qo'shimchalar kiritish haqida"gi 2013-yil 22-apreldagi O'RQ-350-sonli Qonuniga muvofiq yangi tahrirda qabul qilingan.

1-modda. Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarishi tushunchasi

Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarishi — fuqarolarning O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi va qonunlari bilan kafolatlanadigan, ularning o'z manfaatlaridan, rivojlanishning tarixiy xususiyatlaridan, shuningdek milliy va ma'naviy qadriyatlardan, mahalliy urf-odatlar va an'analardan kelib chiqqan holda mahalliy ahamiyatga molik masalalarni hal qilish borasidagi mustaqil faoliyatidir.

2-modda. Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari to'g'risidagi qonun hujjatlari

Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari to'g'risidagi qonun hujjatlari ushbu Qonun va boshqa qonun hujjatlaridan iborat.

Qoraqalpog'iston Respublikasida fuqarolarning o'zini o'zi boshqarishi sohasidagi munosabatlar Qoraqalpog'iston Respublikasining qonun hujjatlari bilan ham tartibga solinadi.

Fuqarolar yig'ini organlari quyidagilardan iborat:

fuqarolar yig'ini kengashi;

fuqarolar yig'ini faoliyatining asosiy yo'nalishlari bo'yicha komissiyalar;

fuqarolar yig'ini taftish komissiyasi;

tuman markazidan olisda joylashgan va borish qiyin bo'lgan shaharchalar, qishloqlar va ovullarda qonun hujjatlarida nazarda tutilgan hollarda tuziladigan ma'muriy komissiya (bundan buyon matnda ma'muriy komissiya deb yuritiladi).

Fuqarolar yig'ini faoliyatining asosiy yo'nalishlari bo'yicha komissiyalar, fuqarolar yig'ini taftish komissiyasi va ma'muriy komissiyani saylash fuqarolarning qonunda belgilangan saylov huquqlari kafolatlari ta'minlangan holda yashirin yoki ochiq ovoz berish yo'li bilan amalga oshiriladi.

O'zbekiston Respublikasining "Fuqarolar saylov huquqlarining kafolatlari to'g'risida"gi Qonuniga qarang.

Komissiya tarkibiga ko'rsatilgan shaxs, agar fuqarolar yig'inida (vakillar yig'ilishida) hozir bo'lganlarning yarmidan ko'prog'i uni yoqlab ovoz bergan bo'lsa, saylangan hisoblanadi.

(8-modda O'zbekiston Respublikasining 2003-yil 30-avgustdagi 535-II-son Qonuni tahririda — Oliy Majlis Axborotnomasi, 2003-y., 9–10-son, 149-modda)

Fuqarolar yig'ini to'g'risidagi namunaviy nizom O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan tasdiqlanadi.

Fuqarolarni o'zini-o'zi boshqarish organlari tomonidan kam ta'minlangan oilalarga moddiy yordam ko'rsatishni amalga oshirish uchun budjet va budjetdan tashqari mablag'larni ajratish va ulardan maqsadli foydalanish bo'yicha nazorat olib borish tartibi to'g'risidagi Nizom (ro'yxat raqami 1161, 11.07.2002-y.), Voyaga etmagan bolalari bo'lgan oilalarga nafaqa to'lashni moliyalash tartibi to'g'risida Nizom (ro'yxat raqami 1160, 11.07.2002-y.), Ishlamayotgan onalarga bolani ikki yoshga to'lgungacha parvarish qilish bo'yicha har oylik nafaqa tayinlash va to'lash tartibi to'g'risida Nizom (ro'yxat raqami 1112, 14.03.2002-y.), Ishlayotgan onalarga bolani ikki yoshga to'lgungacha parvarish qilish bo'yicha har oylik nafaqa tayinlash va to'lash tartibi to'g'risida Nizom (ro'yxat raqami 1113, 14.03.2002-y.) va O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 1999-yil 13-yanvardagi PF-2177-sonli

“Aholini aniq yo‘naltirilgan ijtimoiy madad bilan ta‘minlashda fuqarolarning o‘zini-o‘zi boshqarish organlari rolini oshirish to‘g‘risida”gi Farmoniga qarang.

Shaharcha, qishloq, ovul fuqarolar yig‘ini shaharcha, qishloq va ovuldagi mahalla fuqarolar yig‘inlariga ko‘maklashadi, markazlashtirilgan tarzda ajratiladigan mablag‘lardan qanday foydalanilayotganligi to‘g‘risidagi hisobotlarini eshitadi.

XULOSA : Mahalla o'zini o'zi boshqarish organlari bu o'z hududidagi ijtimoiy, madaniy, iqtisodiy va ma'naviy masalalarni hal qilishda aholining bevosita ishtirokini ta'minlash maqsadida tashkil etilgan tashkilotlardir. Mahalla tizimi O'zbekiston Respublikasining ijtimoiy boshqaruv tizimining ajralmas qismi hisoblanadi. Mahalla organlari mahallaning ichki muammolarini hal qilishda, aholi o'rtasida hamjihatlikni ta'minlashda, ta'lim, sog'liqni saqlash, ijtimoiy yordam, xavfsizlik, huquqni muhofaza qilish kabi sohalarida faoliyat yuritadilar. Mahalla rahbariyati, odatda, o'z hududidagi aholining vakolatlarini va ehtiyojlarini hisobga olgan holda, muammolarni hal qilishda muhim rol o'ynaydi. Mahalla tizimining mustahkamlanishi va faoliyatining samaradorligi mamlakatdagi ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR :

1. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi — O'zbekiston Respublikasi, 1992 yil.
 2. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi, Mahalla tizimining huquqiy asoslarini belgilaydi.
 3. "Mahalla va uning o'zini o'zi boshqarish organlari" – Abdusalilov A., O'zbekiston huquqshunoslik institutining nashri, 2015 yil.
 4. Mahallaning ijtimoiy va huquqiy masalalarini yoritib, uning boshqaruv tizimini tushuntiradi.
 5. "O'zbekiston ijtimoiy tizimi va mahalla" – Ahmedov N., Toshkent, 2018 yil.
 6. Mahallaning ijtimoiy rolini va aholi bilan aloqalarini tahlil qiladi.
 7. "O'zbekiston Respublikasida mahalla tizimi va uning rivojlanish istiqbollari" – Karimov Sh., 2017 yil.
 8. Mahalla tizimi va uning ijtimoiy siyosiy ahamiyatini tahlil qiluvchi ilmiy ish.
 9. "Mahalla va uning o'zini o'zi boshqarish organlarining faoliyatini takomillashtirish" – Xo'jaev D., O'zbekiston, 2020 yil.
 10. Mahalla organlarining faoliyatini va boshqaruv jarayonlarini takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar.
 11. "Ijtimoiy boshqaruv: Mahalla tizimi va jamiyatni boshqarish" – Boshqaruv va ijtimoiy tizimlar bo'yicha darslik, Toshkent, 2019 yil.
 12. Mahalla tizimining ijtimoiy boshqaruvdagi o'rni va rolini tasvirlaydi.
 13. "Mahalla va ijtimoiy ish" – Mirzoev R., Toshkent, 2021 yil.
 14. Mahalla tizimi va ijtimoiy ishning o'zaro aloqalari hamda uning amaliyoti haqida.
 15. "O'zbekiston ijtimoiy huquqiy tizimi" – To'raqulov B., 2016 yil.
 16. Mahalla tizimi O'zbekistonning ijtimoiy huquqiy tizimi doirasida ko'rib chiqiladi.
 17. "Mahalla va uning huquqiy maqomi" – Alimov M., 2014 yil.
 18. Mahalla organlarining huquqiy asoslari va ularning huquqiy maqomini tahlil qiladi.
 19. "O'zbekistonning mahalla tizimi va jamiyatdagi o'rni" – Yunusov N., Toshkent, 2022 yil.
- Mahalla tizimining jamiyatdagi o'rni va rivojlanish tendensiyalarini o'rganadi.